

leverede, som karakteriserede Fædre hjemmet. Men hvor meget Aagesen end saaledes tog i Arv fra det Hjem, hvorfra han udgik, var det dog ingenlunde Tilfældet, at han stivnede i udefra givne Former. Han var som Yngling ikke gammelig, men nød tværtimod Ungdommens Glæde i rigt Maal i Samliv med Venner, blandt hvilke Brødrene Mourier Petersen og Sporon maaske kom til at staa ham nærmest, og han blev som Mand en eiendommelig Personlighed, hvem Videnskabens friggjørende Magt bragte en selvstændig Opfattelse af alle Livsforhold.

Efter at have gennemgaaet Borgerdydsskolen paa Christianshavn, blev Aagesen Student i Aaret 1843. Baae Tilbeilighed og Forhold førte det naturligt med sig, at han valgte det juridiske Studium. Aagesens Evner vare utvivlsomme, og hans Ansæelse blandt Medstuderende grundfæstet; men at just den videnskabelige Bane skulde være ham bestemt, var der næppe allerede da nogen almindelig Mening om, og endnu langt senere synes han selv snarest at have tænkt sig Dommerstillingen som sit Kald. Endnu førend han tog den juridiske Examen, udbrod Oprøret 1848. Reven med af den patriotiske Begeistring meldte han sig som Frivillig ved Hæren og deltog i Aarets Felttog. At Faderen respecterede Aagesens Beslutning, var ligesaa selvfølgelig, som det var naturligt, at det var med Bekymring, at han saa sin eneste Søn, ved hvem han hang med hele sin Sjæl, drage i Krig. I sidste Øieblik blev der ved denne Leilighed af Professor Simonsen malet et Portrait af Aagesen til Faderen. Udført i Hast giver dette Portrait dog et interessant Billede af Aagesen som ung Mand. Smuk, intelligent og endnu høist ungdommelig. træder han frem her; det strængt Alvorlige, som i senere Aar prægede hans Ydre, kan endnu kun skimtes.

I Aaret 1849 tog Aagesen Examen med et særdeles godt Udfald (*præ ceteris* i Romerret) og traadte snart efter ind som Volontair i Justitsministeriet. Samtidig blev han hurtig en af Datidens mest søgte juridiske Manufacturerer. I Justitsministeriet tør det antages, at de almindelige Expeditionssager mindre interesserede ham, men han benyttede med Iver den rige Leilighed, som bødes ham, til at skærpe sit juridiske Blik ved at prøve og med Colleger at drøfte enhver i Sagerne forekommende juridisk Kvæstion. Justitsminister Scheel gjorde Aagesen den Ære, at overdrage ham Udarbejdelsen af det første Udkast til Tyendeloven, et Arbeide, som han tog fat paa med den Omhyggelighed og Samvittighedsfuldhed, som han senere i Livet viste ved ethvert Hverv, der var ham paalagt. Som bekendt blev det endelige Udkast til den nævnte Lov dog i høi Grad Scheels personlige Arbeide. »Nu kan De jo se, om det ikke dog har modtaget nogle Forbedringer,« var hans venlige Ytring til Aagesen, hvem han havde megen Interesse for, og som til Gjengjæld altid bevarede stor Veneration for Scheel, hvor forskjellige de end vare som Videnskabsmænd.

Videregaaende videnskabelige Studier drev Aagesen den Gang ikke i nogen større Udstrækning. Han lod endnu Ungdommen have sin Ret, og for dem, der først have kjendt Aagesen efter hans Ansættelse ved Universitetet, er det overraskende at høre, hvor meget han i hine Dage kunde deltage i Livets Adspredelser. Han holdt sig ikke tilbage fra Selskabslivet, var en ivrig Danser og deltog i Gilder, Ridetoure og anden Idræt med en Kreds af Venner, til hvilke han noie havde sluttet sig. De rigelige Indtægter, som Manufactationsvirksomheden forskaffede ham, satte ham istand til at give sit Liv et Præg af uskyldig Epikuræisme, som det mange Gange senere har moret ham at omtale, især fordi det var anlagt saaledes lidt paa Trods ligeoverfor en anden Kreds af unge, begavede Mænd, som prætenderede en mere ideal Retning, for Resten for en stor Del ogsaa bestaaende af Venner af Aagesen.

Dette mellem Arbeide og Adspredelse delte Liv afbrødes ved en Udenlandsreise, som Aagesen tiltraadte i 1853, og under hvilken han ogsaa havde tænkt sig at gjøre processuelle Studier i Frankrig og England. I Paris opnaaedes denne sidste Hensigt. Ved Hjælp af den danske Gesandt fik Aagesen Adgang til at blive nøiere bekjendt med den franske Juryordning. Et altfor forekommende Udtryk i Gesandens Introductionsskrivelse syntes hos Retspræsidenten endog at have fremkaldt den Forestilling, at Aagesens Studier beroede paa et offentligt Hverv. Aagesens Sandhedskjærlighed tillod ham ikke at nyde godt af denne Vildfarelse, om han end derved maatte forspilde noget af den store Venlighed, hvormed han først var modtaget af Præsidenten. Opholdet i England skaffede derimod intet Udbytte. Syg kom han midt om Vinteren til London, og i en aandelig høist nedtrykt Tilstand maatte hans eneste Tanke være at faa sig anbragt et Sted, hvor han kunde finde den nødvendige Pleie under Sygdommen, som snart viste sig at være en Tyfus, der i lang Tid holdt ham

svævende mellem Liv og Død. Han var saa heldig at finde den omhyggeligste Pleie hos en dansk Hotel-eier, hvis Venlighed mod ham i denne Tid han aldrig glemte. I Hjemmet var der selvfølgelig den Gang stor Bekymring og Ængstelse. Efterretningerne fra ham kunde kun komme sparsomt, da Postgangen var saagodtsom standset i den haarde Vinter. Et fortroligt Brev fra London, skrevet i Februar 1854, da Aagesen var Reconvalescent, viser, at Tanken om videregaaende videnskabelige Studier den Gang har antaget bestemt Form hos ham, om han end udtaler sig med stor Beskedenhed derom. Jeg vil »naturligvis« ikke være Videnskabsmand — skriver han — men jeg har paa denne Udenlandsreise faaet stor Lyst til et friere Selvstudium, til grundigere videnskabelig Dannelse, til at beskæftige min Fritid med et mere aandeligt Arbeide. Det er muligt, at jeg bliver den samme »Driver« som før; men jeg haaber det modsatte og grunder mit Haab paa, at jeg dog ikke har faaet saa lidt bestilt i Paris, og i det Hele, idetmindste før min Sygdom, har følt en aandelig Kraft hos mig, som jeg i lang Tid ikke har kjendt. Han svigtede ikke den tagne Beslutning. Omtrent et Aar efter var Aagesen, 29 Aar gammel, ansat som Lærer ved Universitetet, og nu tog det energiske, utrættede videnskabelige Arbeide sin Begyndelse, som udfoldede sig i et Tidsrum af 24 Aar, og hvis Betydning for den danske Retsvidenskab vanskelig kan overvurderes.

Det var dog ikke uden stor Betænkelighed og megen Tvivl, at Aagesen gik ind paa at modtage den Lærerspost i Facultetet, som det ved Halls Indtræden i Ministeriet var blevet en Nødvendighed at besætte. Hans skrupuleuse Samvittighedsfuldhed tillod ham ikke med let Sind at gaa ind i en Stilling, hvis Ansvar og Betydning han satte meget høit, og som han ikke var sikker med sig selv paa at kunne udfylde saaledes, som han mente, at den burde udfyldes. At imidlertid Bornemann og Krieger, som især tilskyndede ham til at modtage Pladsen, have dømt rigtigt, viser Udfaldet. Ei heller tvivlede Aagesen selv senere paa, at han havde fundet sit sande Kald. Men dette Kald var ham dyb Alvor. En Universitetslærer skal føre sin Videnskab videre, det var hans ofte udtalte Devise. Og denne Alvor, som laa i Gjærningen, prægede i Aarenes Lob stedse stærkere hans Person; thi den opfyldte ham. Kun leilighedsvis kunde han i en Vennekreds endnu optage den lette Spøgs Tone.

I Facultetet fandt han dengang sin Ungdomsven Vedel, med hvem det dog kun i et Par Aar blev ham forundt at virke sammen, indtil nemlig Vedel traadte i Udenrigsministeriets Tjeneste. Et varmt Venskab sluttede han med en anden Collega, den hjertelige og vennelsø Gram. Intet Øieblik forstyrrede det det gode Forhold mellem disse Mænd, at de tildels arbejdede paa samme Omraade og det i en saa høist forskjellig Retning. Videnskabelig sluttede Aagesen sig nærmest til Bornemann, i hvem han med Rette saa en ny Udviklings Skaber i Retsvidenskab, og i Samlivet med hvem ogsaa den varme Interesse for de almindelige Universitetsanliggender vakt hos Aagesen, for hvilken der foreligger saa mange Vidnesbyrd. Bornemanns Død i 1861 gik ham nær til Hjærte, og det var et af de Baand, der tidlig knyttede mig, da jeg overtog Bornemanns Fag ved Universitetet, nær til Aagesen, at jeg ganske samstemmede med ham i Beundringen af min Forgænger, hvad der ogsaa gjorde vort Samarbeide let, da vi i Forening udgav Bornemanns Forelæsninger over Criminalrettens almindelige Del, maaske hans fortrinligste Arbeide. Ikke ti Aar efter skulde Døden bortrive ogsaa Gram, og Aagesen stod nu i en Alder af 45 Aar som den Ældste i et Facultet, i hvilket der ikke længere var Nogen tilbage af dem, som han havde truffet ved sin Indtrædelse.

Dybe Saar, som ikke let lægtes, efterlode de gjentagne smertelige Tab i Aagesens varmtfølede Sind, og dog afsluttede han sig aldrig fra de yngre Colleger, som traadte ind, men drog dem til sig med den sjældne Evne til at vinde, som han var i Besiddelse af. Det er en af de Ting, der skal siges til hans Ære, at Ingen mere end han har bidraget til at holde fjærnt fra Facultetet enhver personlig Misstemning, uden at den videnskabelige Uafhængighed eller Tankekampens Frihed noget Øieblik har lidt derved.

Til den Lykke, som ligger i af fuldt Hjærte at hengive sig til sit Kald og at magte det, foiede sig for Aagesen Hjemmets Lykke, da han i Aaret 1862 indgik Ægteskab med en Datter af Godseier, Etatsraad Neergaard til Førslov.

Ofte samlede han nu en Vennekreds i det skønne Hjem, som indviedes i den gamle Gaard paa Nytorv, hvor Fædre hjemmet havde været, og som fortsattes i en smuk Villa ved Sortedamssø, som han selv lod bygge. Tre Sønner bleve Forældrenes Glæde og Stolthed.

Aagesens Helbred, som ikke syntes at skulle

bebude nogen Fare, vakte første Gang alvorlig Bekymring i Aaret 1872, da en Blodspytning indfandt sig, som maatte vække Ængstelse. Efter Lægens Raad maatte Aagesen, skjønt saare nødig, søge Orlov paa nogen Tid fra Universitetet, for i Syden om mulig at beseire Ondet fuldstændig. Ledsaget af sin Hustru drog han til Pau, og efter at den egentlige Kur der var gennemgaaet, drog han videre til Italien. Den Glæde, som denne sidste Del af Reisen forskaffede ham, blev afbrudt, da hans ældste Søn livsfarlige Sygdom kaldte ham hjem. Anstrængt ved en forceret Hjemreise kom han tilbage til Danmark og havde den Glæde at se sin Søn reddet, men gik under denne Bekymring vel noget glip af det Udbytte, Reisen skulde have bragt ham selv. Nogle Aar senere indtraadte et lignende Sygdomsanfald, og skjønt det Onde, det tydede paa, syntes at have mistet sin Farlighed, kunde den Ængstelse dog ikke ganske fjærnes, at det kunde kalde ham bort længe for Tiden. Det blev dog ikke Dødsarsagen. Et Slagtilfælde, som kom aldeles uventet, lagde ham i Graven i en Alder af 53 Aar og afbrød i Søndags brat mange og store Forhaabninger.

Ved Universitetet har Aagesen foruden sin Virksomhed som Lærer haft mange, ofte besværlige administrative Hverv. En Gang har han været Universitetets Rector, og ved Upsala Universitetets Jubelfest 1877 var han en af de tre Professorer, som vort Universitet sendte til Upsala for at lykønske Søsteruniversitetet. Ved vor egen Jubelfest i dette Aar fungerede han som Facultetets Decanus ved Promotionsfesten og udførte sit Hverv ved denne betydningfulde Leilighed paa den smukke og værdige Maade, som hans ydre Personlighed gjorde ham saa let og naturlig. Udenfor Universitetet havde han mangehaande Hverv. Af størst Betydning for hans egen Udvikling var det, at han var Medlem af den til Udarbejdelsen af en ny Sø- og Handelslov nedsatte Commission. Flere vigtige Partier af Soloven, hvis Udarbejdelse var ham overdraget, naaede han at fuldende; men de mange Krav, der stilledes til ham, og den store Samvittighedsfuldhed, hvormed han arbejdede, gjorde, at Arbeidet skred langsommere frem for ham, end han selv ønskede, hvad der ofte pinte ham. Han var extraordinair Assessor i Høiesteret, Formand for Nationalbankens Repræsentantskab og blev for knap et Aar siden valgt i Hovedstaden til Medlem af Landstinget. Altid Pligten tro tog han ogsaa dette sidste Hverv med stor Alvor og havde alt i den forholdsvis korte Tid vundet en Anerkjendelse og Indflydelse, som var i stadig Stigen.

Af Upsala Universitetet tildeltes ham 1877 den juridiske Hædersdoctorgrad. Af den danske Konge var han hædret med Dannebrogordenens Commandeurskors og med Sølvkorset. Som Deltager i Krigen 1848 bar han Erindringsmedaillen.

Den nys gjorte Opregning af de mange Hverv, Aagesen havde, kunde gjøre Indtrykket af en Virksomhed, der var spredt stærkt i forskjellige Retninger. Det var den dog langtfra. En Mand med saa fremragende Dygtighed kunde under vore Forhold ikke unddrage sig de mange Hverv, der paalagdes ham, og Aagesen veg aldrig tilbage, naar Pligten kaldte. Hvad der for Aagesen var Hovedsagen, det ene Væsentlige, kan intet Øieblik være tvivlsomt. Det var Videnskab, som han i Sandhed levede for, og naar Aagesens Navn længe skal miudes i Danmark, er det frem for Alt som den udmærkede Videnskabsmand. Og i Retsvidenskab var det atter Formæretten, som blev Hovedgjenstanden for hans Arbeide, og hvis Studium han har bragt ind i et Spor, som den ikke mere vil forlade. Den drog han frem i Romerretten, den behandlede han efter dansk Ret, om den dreie sig hans trykte Arbeider, og den er Gjenstand for utrykte Forelæsninger, som have haft og i lang Tid ville have en afgjørende Betydning for Studiet ved vort Universitet. Det er ikke her Stedet at forklare i det Enkelte, hvad Aagesens Tænkning har udrettet paa dette Omraade, hvortil han atter og atter vendte tilbage. Men som Hovedsum kan der siges, at hans Maal var at trænge gennem den skolastiske Formalismes ofte tykkede Panser for at bringe Livet og Loven i den umiddelbare Berøring, som er al sand Retsvidenskabs Alfa og Omega. Og naar han var Forkynder af denne store Sandhed, saa er det en saa væsentlig Fortjeneste, at de Mangler, hans Arbeider iøvrigt kunde have, kun ere Støvgræn i Vægtskaalen. Mangler var han altid selv villig til at indrømme; thi han gik aldrig Sandheden under Øinene. Saa fører da Betragtningen af ham som Videnskabsmand tilbage til det, som er endnu høiere: hans ædle, sandhedskjærlige Personlighed.

C. Coos.